

## FIP-OV POZIV NA AKCIJU

### Podrška farmaceutima i farmaceutskom osoblju koji su prva linija odbrane od corona virusa/COVID-19

U zdravstvenom sistemu, apoteke su obično mjesto gdje se ostvaruje prvi kontakt. U nekim djelovima svijeta, ova činjenica je i više nego istinita. Dok su bolnice i druge zdravstvene ustanove suočene sa liječenjem velikog broja pacijenata oboljelih od COVID-19 i dok su zemlje širom planete uvele ograničenja u svakodnevnom životu, apoteke su postale još važnije, kako kada je u pitanju pristupačnost lijekova tako i kada je u pitanju zdravstveno savjetovanje.

Dragocjena usluga koju farmaceuti i njihovi timovi pružaju zajednicama i njihova izuzetna posvećenost umanjenju ogromnog pritiska na zdravstvene sisteme u cijelom svijetu tokom pandemije COVID-19, sada je jasnije nego ikada prije.

Farmaceuti u javnim i bolničkim apotekama i farmaceuti angažovani u kliničkim laboratorijama, zajedno djeluju protiv širenja corona virusa, savjetuju javnost i podržavaju sve mjere koje sprovode zdravstveni sistemi. Oni snažno i odlučno nastoje da obezbijede lijekove i neophodne medicinske proizvode, u pojednim mjestima tako što sami provode dezinfekciona sredstva za ruke kako bi nadomjestili njihov nedostatak na tržištu.

FIP, kao međunarodno udruženja koga čini 150 nacionalnih farmaceutskih organizacija širom planete, poziva vlade i ostale aktere da podrže farmaceute i njihove timove kao ključne aktere u ovoj globalnoj zdravstvenoj krizi kako bi se ljudi i dalje oslanjali na njih u nedejama i mjesecima koji dolaze.

#### FIP poziva na preduzimanje sljedećih mjera:

1. Prepoznati farmaceuta i farmaceutsko osoblje kao ključnu radnu snagu, uključivši ih u potpunosti u hitne protokole, pružiti im mogućnost kretanja u vrijeme zabrane, a obezbijediti brigu o njihovoј djeci ako su škole zatvorene.
2. Obezbijediti im adekvatnu zaštitnu opremu, pravovremene informacije i privremena uputstva za vrijeme COVID-19 pandemije kao i preporuke u saradnji sa SZO.

Fédération  
Internationale  
Pharmaceutique

International  
Pharmaceutical  
Federation

3. Uključiti farmaceutsko osoblje zajedno sa ostalim zdravstvenim radnicima i ostalima koji su neophodni tokom pandemije, u program obavezognog testiranja na corona virus.
4. Pružiti logističku i finansijsku podršku farmaceutima u izdavanju ljekova i medicinskih sredstva onima kojima se mora vršiti dostava na kućnu adresu, naročito visoko rizičnim grupama kao što je starija populacija i pacijenti oslabljenog imuno sistema( bilo urođenog ili stečenog) kojima se savjetuje da ostanu svojim kućama. Ovakav način dostave ljekova može se organizovati uz pomoć poštanskih servisa ili drugih logističkih partnera.
5. Omogućiti finansiranje ostalih farmaceutskih usluga pacijentima koji moraju boraviti u kućama.
6. U saradnji sa svima onima koji učestvuju u sabdijevanju ljekovima, dozvoliti propisivanje recepata što ranije, dozvoliti isporuke većih količina ljekova kao i hitne isporuke bez recepta, naročito za pacijente koji pate od hroničnih oboljenja i spadaju u rizičnu grupu. Ovako nešto je potrebno svestri kako bi se izbjegle nestašice ljekova i smanjio pritisak na farmaceute koji već dovoljno rade u otežanim uslovima uslijed postojeće pandemije.
7. Identifikovati ljekove čije zalihe nisu stabilne i raditi na planovima za ublažavanje njihovih nedostataka, poput davanja mogućnosti farmaceutima koji su autorizovani za takve postupke, da mogu izdati adekvatnu zamjenu za određeni lijek bez saglasnosti ljekara.
8. Omogućiti javnim apotekama da izdaju ljekove vanbolničkim pacijentima koji inače svoje terapije podižu u bolničkim, kako bi se izbjegle posjete bolnicama i smanjio pritisak na bolničke apoteke.
9. Dozvoliti farmaceutskom osoblju da, ako je to moguće, svoje rutinske zadatke obavlja od kuće, uključujući i video-konsultacije među farmaceutima.
10. Vlade i poslodavci da obezbijede farmaceutima adekvatne pauze tokom smjena i slobodno vrijeme između smjena kako bi oni mogli nastaviti sa pružanjem farmaceutske zaštite.
11. Objavljanje sveobuhvatnih informacija s ciljem da se podstakne preusmjeravanja sposobnosti i stručnosti farmaceuta i farmaceutskih tehničara na prvoj liniji fronta, kako bi se u ovom trenutku moglo odgovoriti na veliku potražnju u apotekama.
12. Obzirom da studenti farmacije i stažisti daju važan doprinos timu zdravstvenog sistema, tamo gdje je moguće, aktivirati ih u brizi o pacijentima.
13. Dalja ulaganja u infrastrukturu imunizacije (osim već postojeće imunizacije odojčadi) kako bi zdravstveni sistem bio spreman za masovnu vakcinaciju protiv COVID-19 kada vakcina bude dostupna. Da bi se proširili kapaciteti, vlade država treba da razmatraju ažuriranje postojećih regulativa i omoguće farmaceutima da učestvuju u imunizaciji odraslih osoba protiv oboljenja koja se već preveniraju vakcinama, pa i protiv COVID-19 kada to bude moguće.

Fédération  
Internationale  
Pharmaceutique

---

International  
Pharmaceutical  
Federation



14. Ovlastiti apoteke i koristiti njihovu mrežu za masovna testiranja određene populacije, u određenim zajednicama, nakon usvajanja protokola zasnovanin na dokazima o upotrebljivosti testova za brzu detekciju corona virusa.
15. Ovlastiti farmaceute da testiraju i liječe stanja koja su slična simptomima COVID-19, poput streptokoknih infekcija, da bi se na taj način omogućilo ljekarima specijalistima da se fokusiraju samo na oboljele od COVID-19.
16. Finansirati kontinuiranu edukaciju o zaraznim bolestima i brzim reakcijama kako bi se farmaceutima obogućilo da budu u toku sa svim aktuelnostima kada su u pitanju kliničke i regulatorne izmjene.
17. U svakoj državi, njihove vlade da pruže farmaceutima najnovije, precizne i sveobuhvatne kliničke informacije o COVID-19.
18. Ubrzati liječenje COVID-19 uz pomoć vakcina i tretmana čija efikasnost je dokazana, primjenom pristupa koji je sistemski i globalan, a međusobno povezan. Kao takav on omogućava lakše prikupljanje podataka, bolju pristupačnost i bolju mogućnost njihove razmjene i u potpunosti koristi ekspertizu farmaceutskih naučnika kao i samih farmaceuta.
19. Uspostavljanje adekvatnih servisa da bi se dala podrška psihološkom zdravlju farmaceuta i farmaceutskog osoblja. Već smo svjedoci da su pojedini farmaceuti u svijetu, preminuli od COVID-19. Mnogi farmaceuti će imati svoje pacijente koji će izgubiti bitku sa COVID-19.
20. Pružiti finansijsku podršku apotekama koje će se zatvoriti na određeno vrijeme iz zdravstvenih razloga.
21. Nacionalne farmaceutske organizacije da snažno i solidarno odgovore na aktuelnu pandemiju, uz pomoć svih svojih članova, onih koji obavljaju svoju djelatnost u javnim apotekama, učestvuju u edukaciji, te onih iz industrije i bolnica.
22. Prepoznati važnost međunarodne saradnje u borbi protiv corona virusa/COVID-19 pandemije.
23. Vlade i međunarodne organizacije, poput UN, SZO, UNICEF, UNHCR i UNESCO, zajedno sa filantropskim internacionalnim udruženjima, da saraduju i učestvuju u kreiranju finansijskog mehanizma kako bi se, zemljama u razvoju, omogućila adekvatna zaštitna oprema, redovno snabdijevanje i pružili izvori koji su im neophodni da bi osnažili svoje sopstvene zdravstvene i edukativne sisteme.

Fédération  
Internationale  
Pharmaceutique

---

International  
Pharmaceutical  
Federation

**Sve ove gorenavedene mjere su hitno potrebne kako bi se ljudima širom svijeta obezbijedila kontinuirana farmaceutska njega i da bi farmaceuti mogli pružiti još veći doprinos u borbi protiv COVID-19.**

Preveo:



**Farmaceutska Komora Crne Gore**